

O lidech, kteří vítali Ježíše, když nebyl čas fíků

Základ kázání: Marek 11,11-21

Čtení: Marek 11,1-10

Nikdo vlastně neřekl nahlas, že by snad Ježíš měl být král, když vjížděl na oslátku do hlavního města. Jen ti, kdo znali Bibli, si možná vzpomněli: jede na oslátku, tak jak se to píše u jednoho z proroků - to má být znamení dobrého a pokojného krále.

Kromě znalců Písma byli ve vítajícím zástupu i lidé, kteří Bibli moc neznali (patřila podle nich do kostela a se všedními starostmi se mýjela). Že jede Ježíš na oslátku, to by jim asi nevadilo, to může být symbolické znamení pokoje. Horší je, že to oslátka není jeho. On totiž nemá vůbec nic! Takový král nám sotva pomůže od nepřátel.

A ještě jiní namítli, že nepřátelé nejsou to nejhorší, co nás souží. Ti jsou tu jako trest za to, jací jsme byli a jací jsme pořád: nejhorší mravní hniloba sídlí totiž v duších a v srdcích (církve nevyjímaje). Tady musí dojít k nápravě ze všeho nejdřív! Jenže tenhle zachránce se nerozpakuje zastávat i těch nejpokleslejších nemravů, jaké mezi sebou vidáme.

Takoví a ještě všelijací jiní byli lidé, které Ježíšův příchod upoutal. Ježíš jim v námitkách nebránil. Vždycky mají lidé různé názory a neshodnou se. To nevadí: jednomyslnost bývá trochu podezřelá.

Ono je to tak, že když přichází Boží království, dostanou všichni pozvánku: nebude se napřed válcovat ani cedit, jací musíte být, abyste mohli tu pozvánku vůbec převzít, natož vstoupit na hostinu. Nikoli: nejdřív bude ta pozvánka a dostane ji každý. Jak to bude dál (jak s pozvánkou kdo naloží), to se uvidí.

Marek ten příběh nevypráví jako očitý svědek (který neví, jak to dopadne), ale jako pozdější křesťan, který už do něj promítá i kus své víry: že Kristus nese lidem všechno, co je nutné, aby se jich ujalo Boží milosrdenství a Boží pokoj. Ježíš kvůli tomu bude trpět a lidi ho zavrhnou, Bůh však ne, Bůh ho přijme. Kéž by to lidem došlo (že ho Bůh přijal a potvrdil, přestože jím lidi pohrdli a ztratili ho). Kéž by se i oni přece jen přidali na jeho stranu a přijali pozvánku, kterou přinesl.

Když tuhle zvěst chtěli první křesťané někomu převyprávět, museli jí dát nějaký rámeček; nějaké album, do kterého ten obrázek zařadí, aby byl srozumitelný. Vždyť není spasitel každý, kdo jede na oslu, a není králem každý, komu lidi provolají slávu. Tenhle jel na oslu (jako vládce pokoje) a lidi mu provolali slávu, ale měli byste vědět, co se stalo předtím: předtím Bůh řekl, že ho máme poslouchat, protože to je jeho milovaný Syn.

Lidem, kteří věří v Boha, to je srozumitelné - poslouchat Božího syna. Lidi, kteří Bohu nevěří, to nezaujme, ale dá se jim to možná říct i jinak: Nemáte život sami od sebe (tak buďte rádi, že jste ho dostali). A nemáte život pro nic za nic (tak s ním zacházejte tak, abyste ho neprošustrovali). Buďte rádi, že žijete, a hledejte, jak na to, a tento příběh vám k tomu hledání něco napoví. Řekne to obrazem: že největší a nejmocnější mezi všemi vládci je ten pokorný a tichý.

Že mezi všemi životními výhrami ta největší může být i v trápení a úzkosti, pokud je člověk nese z lásky k druhému. V samotném trápení ta životní výhra není, zato je v něm naděje, že to všechno nenesete zbytečně (když je to z lásky k druhým a když je to proto, aby na světě dostalo víc prostoru milosrdenství a pokoj). A právě v té naději je životní výhra (navzdory všemu trápení, které jí může předcházet). Bible to vyjádří po svém, takovou zvláštní zkratkou: ten, o kom byste soudili, že je poslední a že zůstal v poli poražených, nakonec vyhraje, bude první.

Nazítří šli učedníci a Ježíš z Betanie, kde přespali, opět do

města, přesněji řečeno do kostela, kam se na svátky scházely snad desetitisíce lidí na oslavu Boží smlouvy, kterou s námi lidmi Bůh uzavřel. Patřilo k tomu i upřímné vyznání, že z naší strany to s tou smlouvou nebylo slavné a jestli ještě trvá, je to jen a jen zásluha Boží.

Jak tak šli, Ježíš dostal hlad. Zdálky uviděl fíkovník se spoustou listů a šel se podívat, jestli by na něm nebyly nějaké fíky. Nebyly, protože nebyl jejich čas. "Ať z tebe už nikdy nikdo nejí ovoce!" řekl Ježíš fíkovníku a učedníci to slyšeli.

Chce-li kdo Bibli chytat za slovo, asi se do příběhu trochu zamotá: Ježíš si tu povídá se stromem a zlobí se, že nemá ovoce, a přitom do úrody zbývá možná půl roku. Není to vůči tomu stromu nespravedlivé? Jenže Bible se za slovo chytat nemá a tenhle příběh o botanice ani o pohádkovém trestání zlobivých stromů skutečně není.

Až tudy opět půjdou zítra ráno, řekne Petr: "Hele, mistře, ten fíkovník, který jsi proklel, dočista uschl." Taky si myslíte, jako Petr, že fíkovník uschl na Ježíšův povel? Byla Ježíšova slova skutečně prokletím, jak to Petr nazývá? Máme tedy před sebou "negativní zázrak" – jediný v Bibli, kdy Ježíšovým slovem někdo umírá?

Je to trochu jinak. Nebylo to prokletí. Ježíš zjistil, že tenhle strom ovoce nemá, "ať ho u tebe tedy nikdo nehledá". A dodal "na věky", což se ke stromu moc nehodí. Ale ještě podivnější je, kde ta slova v Bibli najdeme: Co to evangelistu Marka napadlo, že příběh o uschlém fíkovníku rozpůlil a dovnitř do něj jak do sendviče vložil vyprávění, jak Ježíš vyhnal z kostela kupce? Měl to být dům modlitby pro všechny národy, a vy jste z něj udělali loupežnické doupe, řekl jim Ježíš. Lid byl tou událostí nadšen, chrámoví šéfové znechuceni a evangelista ten děj vložil mezi dvě poloviny příběhu o fíkovníku, jenž nemá ovoce. Proč?

Protože dle staré tradice fíkovník symbolizuje Boží lid. Měl by mít něco pro hladové, ale nemá. To už jsme od botaniky dostatečně daleko, ale zas je tu pokušení číst to jako odmítnutí

Židů (a my že jsme tu místo nich). I takhle ten příběh křesťané kdysi četli, jenže dnes – když ho čteme my – v něm musíme hledat podobnosti sice z dávných dob, ale i o nás.

Davy lidí na svátky mířily do kostela. Hledali tam něco víc než obživu (tu měli doma), hledali něco víc, než koupíte v obchodech nebo co si nějak opatříte sami. Za Boží milostí se sem vypravili a v srdcích si nesli vyznání, že jsme v téhle věci dlužníky a hledáme smíření. Zamířili do chrámu a byl to pocit úžasný – tohle je náš kostel, plíce naší víry, nabíječka našich vnitřních baterek. Očekávání bylo veliké, jenže vytoužené ovoce nikde: zjišťují, že tenhle strom ovoce prostě nemá, jen mává listy jak transparenty, vystavuje je na odiv, ale nikomu k ničemu není dobrý.

To je tedy nemilé překvapení. Nehledají tu chleba, hledají Boží lásku, smíření, odpuštění – lidí je tu sice dost, v kostele to žije, ale láska zůstala doma, naděje se tu dávkuje sotva po kapkách, víra zatuhla do paragrafů a zvyků (co musíš a co nesmíš), odpuštění je luxus a moc se tu nenosí, a tak zbývá jen to krásné zelené listí, a poutníci odcházejí hladoví, protože v lupičském doupeti nebylo čím by nasýtli duši.

"Z tebe ať nikdo nic nejí," řekl Ježíš tomuhle fíkovníku.

Strom, který nic nerodí, a kostel, v němž neutišíte hlad a žízeň duše, protože není čím: takhle evangelista seřadil první dvě Ježíšova setkání po slavném vjezdu do města. Strom, který nic nerodí a pozbyl úkolu, pro nějž tu byl, nemá o mnoho větší cenu než sůl, která nesolí, a světlo, které nesvítí.

Teď, po příběhu o zbytečném stromu, by čtenář možná čekal příkrá slova na adresu definitivně uschlého chrámu. Jenže místo nich Ježíš povídá: Mějte víru v Boha a všechno, oč Boha budete prosit, dostanete.

Chrám nenesl ovoce, protože milost už otrhali ti, kdo v něm teď kupčili se spasením. Tak se tím chrámem staňte vy, mějte víru v Boha a nabídněte ovoce všem lidem, které potkáváte. Někteří

přijmou, jiní tohle ovoce nejedí, někteří si vezmou, ale budou jím plýtvat nebo ho zahodí; to všechno je možné, způsobů a názorů bude tolik, kolik je lidí – ale hlavní je, aby strom zase nesl ovoce, a to je na vás, dejte vy jim jíst.

Víra a modlitba nejsou obchod (“něco za něco, Bože”). Víra a modlitba především vysvobozují z minulých pout a otevírají dveře k tomu, co se teprve chystá a co třeba i vypadá neuskutečnitelně. Ale už to začíná, naplnil se čas a přiblížilo se království Boží, a tak mějte víru Boží, užívejte si ovoce toho království a nabídněte ho lidem kolem sebe.

Čtete si o tom všem po mnoha a mnoha generacích, a přece jsou to slova, která platí i pro nás: protože jestli v našich lidských chrámech tu a tam není zrovna čas fíků, vězte, že Boží kralování, jež v Kristu přichází mezi nás, Boží království časem zralých fíků určitě je.

Díky, Bože, a kéž tvé ovoce neseme i my.